

GRAĐA

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 41, godina XXI
maj, 2016. [str. 55-64]

© Monos 2016

Borba džematskih odbora u Gračanici za nacionalizovanu vakufsku imovinu

(Tragom arhivskih dokumenata)

Mina Kujović

Uvidom u originalne arhivske dokumente koji su nastali tokom rada Komisije za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NR BiH saznajemo kako su se vlasnici nacionalizirane imovine koja im je oduzeta temeljem Zakona o nacionalizaciji zgrada i građevinskog zemljišta u periodu od 1959. do 1963. "borili" da oduzimanje ospore te da svoju imovinu zadrže ili, ako je oduzeta, ponovo vrate u svoje vlasništvo. U prilogu donosimo prepise i faksimile tri originalna dokumenta koji se odnose na nacionalizaciju imovine na području NOO Gračanica: jedan je dopis načelnika Odjeljenja za privredu i financije u Gračanici, dostavljen Komisiji za nacionalizaciju pri NR BiH u kojem iznosi probleme u vezi sa žalbama građana zbog problema oko uknjižbe nacionalizovane imovine i dva rješenja o nacionaliziranoj imovini koja je pripadala vakufima džamija u Gornjim Doborovcima, opština Gračanica i džamije Gojsalići iz Gračanice, u mahali Drafnići,

Ključne riječi: Gračanica, Doborovci, mahala Drafnići, nacionalizacija, vakufska imovina

Uvod

Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta proglašen je Ukazom FNR Jugoslavije 28., a objavljen 31. decembra 1958. godine (Službene Novine FNRJ br. 52/58). Prema odredbama člana 1 ovog Zakona, nacionaliziraju se i postaju društvena svojina zgrade i najamne poslovne zgrade, a u gradovima i naseljima gradskog karaktera nacionaliziraju se i postaju društvena svojina i građevinska zemljišta.

GRAĐA

U Bosni i Hercegovini su za provođenje Zakona formirane opštinske i kao drugostepene sreske /okružne komisije za nacionalizaciju dok je pri Izvršnom vijeću NRBH osnovana Republička komisija za nacionalizaciju. Komisija za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NR BiH nije donosila rješenja o nacionalizaciji nego je samo pretela rad opštinskih i sreskih komisija te razmatrala žalbe građana, privrednih društava i vjerskih organizacija. Komisija pri Izvršnom vijeću NR BiH je pobijala ili odobravalala odluke sreskih odnosno općinskih komisija za nacionalizaciju. Sve su opštinske i sreske komisije za nacionalizaciju bile obavezene da jedan primjerak rješenja dostave Republičkoj komisiji pri Izvršnom vijeću NR BiH u Sarajevo gdje su uredno arhivirane i nakon prestanka rada Komisije 1964. godine dokumentacija je predana u Arhiv Bosne i Hercegovine.¹

Provođenje nacionalizacije u Gračanici

Ahmed Hamidović u osvrtu na nekadašnje propise o nacionalizaciji i njihovoj primjeni u općini Gračanica navodi da je prvom nacionalizacijom, koncem 1946. godine, podružljena trgovina na veliko, u drugoj nacionalizaciji 1948. godine privatnim vlasnicima oduzeti su magazinski kapaciteti, dok je nacionalizacija građevinskog zemljišta izvršena po Zakonu iz 1958. godine. Istovremeno podsjeća na proklamovani cilj te nacionalizacije: da se obezbijedi racionalnije korištenje zemljišta, te planska izgradnja grada i naselja gradskog karaktera kao i drugih urbanih sredina.² U suštini, kako navodi Hamidović, po-

zivajući se na zakone o konfiskaciji, odnosno eksproprijaciji, nacionalizacija predstavlja prinudni prelaz u društvenu/državnu svojinu krupnih ili sitnih privatnih preduzeća, određene privredne grane ili stvari određene vrste i veličine sa naknadom ili bez naknade.³

Kako se nacionalizacija provodila u Gračanici i uopće o specifičnostima provođenja tog postupka (odnos izvršne i sudske vlasti), saznajemo iz molbe Načelnika Odjeljenja za privredu i financije, koji traži da Komisija za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NR BiH sa svoje strane "interveniše" da Sreski sud Gračanica uknjiži nacionalizovanu imovinu Gračanlija i prije donošenja konačne odluke po žalbi protiv rješenja o nacionalizaciji. Molba se zasnivala, kako se u njoj navodi, na Uredbi o postupku za provođenje nacionalizacije najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, po kojoj žalba ne zadržava izvršenje. Ovaj dokument u prijepisu glasi:

Narodna Republika Bosna i Hercegovina

Narodni odbor Opštine Gračanica

Vl. Broj: 04/II 834/2

Datum: 9. januar 1960.

Izvršno vijeće NR Bosne i Hercegovine

Komisija za nacionalizaciju

Sarajevo

Predmet: Provođenje rješenja od 25 novembra 1959. god. Vl. Br. 03-834/I

3 Prinudni prelaz privatne u državnu/društvenu imovinu može biti i temeljem zakona o konfiskaciji i zakona o eksproprijaciji. Prvi propis znači kad državni organi oduzmu imovinu bez bili kakve naknade, dok je drugi oduzimanje privatne imovine, uglavnom zemljišta uz nadoknadu, a u općem društvenom interesu. Sve socijalističke zemlje su u većem ili manjem obimu provodile nacionalizaciju nakon Drugog svjetskog rata. U Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji, pa samim tim i u Bosni i Hercegovini, nacionalizacija je počela 1946. godine temeljem Zakona o nacionalizaciji privatnih privrednih preduzeća (Službeni list FNRJ, br. 98/46) koji je dopunjen 1948. godine Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalizaciji privatnih privrednih preduzeća (Službeni list FNRJ, b r35/48) i 1958. godine proglašenjem Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta (Službeni list FNRJ, br. 52/58) od 31. novembra 1958. godine.

1 Arhivski fond *Komisija za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NR BiH, 1959-1963*, sadrži 100 arhivskih kutija građe, koja je arhivistički sređena i obrađena u vidu analitičkog inventara. Ovim tekstom želimo skrenuti pažnju na činjenicu da je sačuvana sva dokumentacija o provođenju nacionalizacije privatnih najamnih zgrada.

2 Ahmed Hamidović, Kratak osvrt na nekadašnje propise o nacionalizaciji i njihova primjena u općini Gračanica, *Gračanički glasnik*, br. 18/9 (35-40)

u zemljišnim knjigama

Ovaj Narodni odbor "doneo je rešenje"⁴ od 25. novembra 1959. godine (broj gornji) kojim su utvrđena izgrađena i neizgrađena građevinska zemljišta, i oglas kojim je navedeno rješenje stavljeno na uvid građanstvu istaknut je na tabli ovoga Odbora 25. novembra 1959. godine. Prema tome to rješenje je postalo pravosnažno 25. decembra 1959. godine, jer se protivu istoga mogla izjaviti žalba u roku od 30 dana nakon stavljanja na uvid građanstvu.

Na osnovu toga kao i na osnovu člana 35 Uredbe o postupku za sprovođenje nacionalizacije zgrada i građevinskog zemljišta, rješenje je dostavljeno kao pravosnažno Sreskom sudu u Gračanici, zamolbom da sud svojim rješenjem odredi upis na zemljišta koja se u tom rješenju nalaze. Međutim spomenuti Sreski sud je priloženim svojim dopisom odgovorio da ne može dozvoliti uknjižbu do rješenja podnesenih žalbi protiv toga rješenja.

S ovim postupkom suda se ne možemo zadovoljiti jer stav 4 člana 34 Uredbe o postupku za provođenje nacionalizacije najamnih zgrada i građevinskog zemljišta izričito određuje, da žalba ne zadržava izvršenje.

Prema tome ovo rješenje je provedljivo u zemljišnim knjigama u cijelosti, bez obzira da li je protiv njega podnesena žalba ili nije.

Suprotno stanovište onemogućilo bi pravovremenu praktičnu primjenu toga rješenja i samoga Zakona o nacionalizaciji, jer se u dogledno vrijeme ne bi moglo raspolagati sa građevinskim zemljištem, pošto se protiv rješenja donijetog po žalbi može voditi upravni spor za koji se ne zna kada bi se završio.

Smatrajući s toga da postupak Sreskog suda u Gračanici u svom predmetu nije u skladu sa pomenutim zakonskim propisima, moli se Komisija za nacionalizaciju BiH za intervenciju, kako bi se navedeno rješenje ovoga Odbora moglo što prije provesti u zemljišnim knjigama ovdašnjeg Sreskog suda.

Načelnik Odjeljenja za privredu i financije

4 Dopis je pisan ćirilicom, a pojedine fraze i ekvivalenti.

Sulejman Devedžić⁵

Oduzimanje vakufske imovine

Oduzimanje imovine Islamske vjerske zajednice kao i vakufske imovine otpočelo je ubrzo nakon završetka Drugog svjetskog rata. Nova komunistička vlast je donijela više zakona po kojima je ograničavana i oduzimana imovina svim vjerskim zajednicama, pa i Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini.⁶

Vakufska imovina je tretirana kao imovina Islamske vjerske zajednice, pa su se i na nju odnosile odredbe članova 11 i 74 Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta iz 1958. godine, kojim je izvršen prelaz određenih nekretnina iz građanskog u društveno vlasništvo. Prema odredbama ovog Zakona vlasnicima nacionalizovanih zgrada i zemljišta pripadalo je pravo na naknadu koja je uglavnom bila simbolična. Denis Bećirović navodi da je tim Zakonom vakufima oduzeta gotovo sva imovina, "čime su čak prestali postojati uvjeti za rad vakufske uprave."⁷

Imovina islamske zajednice u Gračanici kao i imovina gračaničkih vakufa odredbama ovog Zakona je također dobro umanjena jer je iz njihove prešla u "društvenu svojinu."⁸ Kako su vakufske uprave pokušavale da sačuvaju bar dio svoje imovine vidimo iz prepisa tri dokumenta: prvi je molba Vakufa mekteba Doborovci za ukidanje rješenja o nacionalizaciji mektebske zgrade, dok se druga dva odnose na pokušaj nacionalizacije džamijskog stana u mahali Drafnići u Gračanici.

Molba Vakufa mekteba Doborovci za ukidanje rješenja o nacionalizaciji mekteba (koju potpisuje prvi imam džemata Gornji Doborovci Hodžić M. Osman u funkciji

5 Arhiv Bosne i Hercegovine (ABH): Komisija za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NR BiH, br. 136/1960.

6 O ovome više vidjeti: Denis Bećirović: Oduzimanje imovine Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini od završetka Drugog svjetskog rata do 1961. godine u: Prilozi Instituta za istoriju, br. 40, 2011., 171-193

7 Denis Bećirović, nav. članak, 189

8 Ahmed Hamidović, nav. članak, 35-40

upravnika vakufa), upućena je predsjedniku Komisije za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NR BiH u Sarajevu nakon što je njihovu žalbu odbila Komisija za nacionalizaciju pri NOS Tuzla.⁹ Iz dostupne dokumentacije nije se moglo utvrditi da li je Komisija za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću uvažila molbu Vakufa mekteba Doborovci. Tekst molbe glasi:

Predsjedniku komisije za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NR BiH–Sarajevo

Podnosilac: Vakuf mekteba u Doborovcima, NOO Gračanica, NOS Tuzla, zastupan po svom upravniku M. Osmanu Hodžiću iz Doborovaca, NOO Gračanica

Molba za ukidanje rješenja o nacionalizaciji

Rješenjem od 13 oktobra 1960. godine broj 04/II-11 Komisije za nacionalizaciju NOO Gračanica, koje je potvrđeno i rješenjem iste Komisije NOS-a Tuzla od 6/II 1961. god. Broj 04/34-15442, nacionalizovana je "zgrada mekteba u Gornjim Doborovcima upisana u k.č. broj 699/5 i 699/6 k.o. Doborovci" i ujedno određen upis u zemljišnim knjigama u korist ONI. (općenarodne imovine, n.p.)

U smislu propisa čl. 29/2 Uredbe o postupku za sprovođenje nacionalizacije molimo Vas da ovaj predmet iznesete pred Komisiju, koju molimo da navedena rješenja o nacionalizaciji kao neosnovana poništi iz sljedećih razloga:

I Rješenje o nacionalizaciji manjkavo je i ništavno, pošto se ne može uopšte realizovati upisom u zemljišnim knjigama, jer se dotični objekt ne nalazi na navedenim kat. česticama, koje imaju površinu od 780 m kvadratnih /z.k. uložak br. 8 k. Opštine Doborovci/ a upisani

⁹ Komisija za nacionalizaciju pri NO sreza Tuzla u vijeću sastavljenom od Tanović Sabita kao predsjednika vijeća, Memišević Nusreta i Lukanović Mariana kao članova vijeća povodom žalbe protiv rješenja Komisije za nacionalizaciju pri NO Gračanica broj o1/II-11 od 13. oktobra uloženo po upravniku Vakufa mekteba iz Doborovaca, na osnovu člana 1 i 27 Uredbe o postupku sprovođenja nacionalizacije, na sjednici održanoj 6. februara 1961. godine, donijela je R j e s e n j e: Žalba se odbija

vlasnik tih nekretnina nije Vakuf, nego Fatima Jukić i drugovi iz Doborovaca, što se može nepobitno utvrditi uvidom u stanje zemljišnih knjiga. Zgrada se nalazi na sasvim drugim nekretninama, koje su upisane kao vlasništvo Vakufa.

II Naša predmetna zgrada, građena svojevremeno kao "mesdžid" to jest za malu džamiju bez munare, sa ugrađenim Mihrabom, koji pri obredu služi kao oltar u crkvi, bila nam je džamija sve do pred rat, dok nismo sagradili novu, a predmetnu zgradu koristili dalje isključivo samo kao mekteb /za vjersku nastavu djeći/. Kad su novi propisi o mektebima to omogućili, odlučio je džemat /seoski vjernici/ sa upravom Vakufa da ovu zgradu zamijeni za stan imama seoske džamije, koji bude došao mjesto sadašnjeg, starog i bolesnog, a koji je iz Doborovaca i stanuje u vlastitoj kući. Zgrada je inače služila od 1945. godine vjernicima besplatno za održavanje analfabetskih kurseva, za konferencije i sastanke birača, omladine i društvenih organizacija, a i danas se u takve svrhe povremeno upotrebljava.

Ove navode mogu potvrditi svjedoci Halil Muharemović, Nail Serhatlić, Osman Hodžić i Emin Hodžić iz Doborovaca, a po potrebi i čitavo selo Doborovci.

Prema izloženom kao nepobitno proističe sljedeće činjenično stanje:

a/ Navedena zgrada nije nikada davana u zakup odnosno najam, pa ne može ni biti predmet nacionalizacije, jer se prema propisu čl. 1 Zakona o nacionalizaciji mogu nacionalizovati samo i isključivo najamne zgrade.

b/ Pošto je ista zgrada po džematu i upravi Vakufa namijenjena za stan imama seoske džamije, to ima karakter i status "župskog dvora" ili sličnog objekta, pa je isključena od nacionalizacije i po propisu čl. 11 Zakona o nacionalizaciji.

Iz navedenih razloga molimo da se sve navedeno uvaži, da se ovoj molbi udovolji i da se ista zgrada izuzme od nacionalizacije, na čemu smo zahvalni unaprijed.

Vskuf mekteba Doborovci

Upravnik, Hodžić M. Osman¹⁰

Nakon obavljenog postupka, Komisija za nacionalizaciju pri NOO-e Gračanica, krajem 1958. godine, donijela je rješenje po kojem je "nacionalizovana i postala društvena svojina zgrada bivše vakufske džamije Gojsalići, u Gračanici mahala Drafnići". Slijedi prijepis navedenog rješenja:

Narodna republika Bosna i Hercegovina

Narodni odbor opštine Gračanica

Srez Tuzla

Komisija za nacionalizaciju pri NOO-e Gračanica

Broj: 04/II-11

Datum, 27. 10- 1960.

Komisija za nacionalizaciju pri NOO-e Gračanica sastavljena od predsjednika Miličević Milorada i članova Nedić Dimitrije i Mulabećirović Mehmedalija na osnovu člana 54 Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta i članova 1, 24, 25 i 52 Uredbe o postupku za provođenje nacionalizacije i po zahtjevu za utvrđivanje predmeta Odjeljenja za privredu broj 03-11 od 17. 11. 1959. godine na sjednici održanoj 15. jula 1960. godine donosi

R j e š e n j e

1. Utvrđuje se da ja danom 26. 12. 1958. godine nacionalizovana i postala društvena svojina zgrada bivše vakufske džamije Gojsalići u Gračanici mahala Drafnići upisana u k. č. br. 11 z.k. uložak broj 761 k.o. Gračanica u kojoj je smještena čitaonica SSRN Drafnići i privatni stan.

2. Navedene nekretnine pod 1 ovog rješenja upisaće se po pravomoćnosti rješenja u zemljišnu knjigu Sreskog suda u Gračanici u korist ONI (općenarodne imovine, n.p.) sa organom upravljanja NOO-e Gračanica.

O b r a z l o ž e n j e

Odjeljenje za financije NOO-e Gračanica podnijelo je zahtjev za utvrđivanje predmeta nacionalizacije broj 03-11 od 17. 11. 1950. godine za zgradu bivše vlasništvo vakuf džamije

Gojsalići u Drafnićima upisane na k.č. broj 11/45 z. k. ul. 761 k.o. Gračanica. Uz prijavu za utvrđivanje predmeta nacionalizacije Vakufsko povjerenstvo u Gračanici podnijelo je akt od 15. 11. 1959. godine u kome tvrde da je zgrada služila kao stan imama a da je sadašnji imam napravio sebi kuću pa ne stanuje sada u predmetnoj zgradi ali će on brzo u penziju pa će zgrada biti potrebna kao stan za novog imama.

Komisija za nacionalizaciju razmatrajući ovaj predmet na sjednici od 15. jula 1960. godine usvojila je zahtjev NOO-e Gračanica za utvrđivanje predmeta nacionalizacije i riješila kao u dispozitivu saglasno članu 12. stav 2 i članu 28 citiranog zakona. Komisija je u toku postupka utvrdila da predmetna zgrada danom 16. 12. 1958. godine, a ni do danas ne služi u namjenske svrhe tj. kao stan imama nego je u njoj smještena čitaonica SSRN za mahalalu Drafnići i privatni stan i kao takva ima društveni značaj. Obzirom na gornje navode Komisija nije mogla da usvoji zahtjev Vakufskog povjereništva u Gračanici za izuzimanje od nacionalizacije jer nema mjesta primjeni člana 11 citiranog zakona nego je utvrdila da je zgrada nacionalizovana, saglasno gore navedenim propisima.

Komisija za nacionalizaciju pri NOO-e Gračanica

Protiv ovog rješenja Džematski odbor ispred Vakufa džamije Gojsalići iz Gračanice "izjavio" je žalba Sreskoj komisiji za nacionalizaciju NOS Tuzla u oktobru 1960. godine. Sreska komisija je početkom februara donijela rješenje kojim se poništava rješenje Komisije za nacionalizaciju pri NOO-e Gračanica.

U nastavku donosimo prijepis Rješenja Komisije za nacionalizaciju pri Narodnom odboru Sreza (NOS) Tuzla, o poništenju odluke o nacionalizaciji džamijskog stana u gračaničkoj mahali Drafnići.

Narodna republika Bosna i Hercegovina

Narodni odbor sreza Tuzla

Broj: 04/34 – 15443/60

Tuzla, 6. februar 1961. godina

¹⁰ ABH: Komisija za nacionalizaciju pri Vladi NR-BiH br. 538/1961.

538/61

PREDSJEDNIKU KOMISIJE ZA NACIONALIZACIJU
PRI IZVRŠNOM VIJEĆU NR BiH - S A R A J E V O

Podnosilac: Vakuf mekteba u Doborovcima, NOO Gračanica,
NOS Tuzla, zastupan po svom upravniku
M.Osmanu Hodžiću, iz Doborovaca, NOO Gračanica

M O L B A

za ukidanje rješenja
o nacionalizaciji.

Riješenjem od 13/X 1960.g. NN broj 04/II-11 Komisije za nacionalizaciju NOO Gračanica, koje je potvrđeno i riješenjem iste Komisije NOS-a Tuzla od 6/II. 1961.g. broj 04/34-15442, nacionalizovana je "zgrada mekteba u G.Doborovcima upisana u k.č. broj 699/5 i 699/6 k.o. Doborovci" i ujedno određjen upis u zemljišnim knjigama u korist ONI.

U smislu propisa čl. 29/2 Uredbe o postupku za sprovođenje nacionalizacije molimo Vas da ovaj predmet iznesete pred Komisiju, koju molimo da navedena rješenja o nacionalizaciji kao neosnovana poništi iz slijedećih razloga:

- I Riješenje o nacionalizaciji manjkavo je i ništavo, ^{pošto} jer se ne može uopšte realizovati upisom u zemljišnim knjigama, jer se dotični objekt ne nalazi na navedenim kat.česticama, koje imaju površinu od 780 m² /z.knj.uložak br. 9 k.opšt. Doborovci/, a upisani vlasnik tih nekretnina nije Vakuf, nego Fatima Jukić i drugovi iz Doborovaca, što se može nepobitno utvrditi uvidom u stanje zemljišnih knjiga. Zgrada se nalazi na sasvim drugim nekretninama, koje su upisane kao vlasništvo Vakufa.
- II Naša predmetna zgrada, građena svojevremeno kao "mesdžid" t.j. za malu džamiju bez munare, sa ugradjenim "mihrabom", koji pri obredu služi kao oltar u crkvi, bila nam je džamija vjernika sve do pred rat, dok nismo sagradili novu džamiju, a predmetnu zgradu koristili dalje isključivo samo kao mekteb /za vjersku nastavu djeci/. Kada su novi propisi o mektebima to onemogućili, odlučio je "džemat" /seoski vjernici/ sa upravom Vakufa da ova zgradu namijeni za stan imama seoske džamije, koji bude došao mjesto sadanjeg, starog i bolesnog, a koji je iz Doborovaca i stanuje u vlastitoj kući. Zgrada je inače služila od 1945.g. vjernicima besplatno za održavanje analfabetskih kurseva, za konferencije i sastanke birača, omladine i društvenih organizacija, a i danas se u takve svrhe povremeno upotrebljava.
- Ove navode mogu potvrditi svjedoci Halil Muharemović, Nail Serhatlić, Osman Hodžić i Emin Hodžić, iz Doborovaca, a po

542/61

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
NARODNI ODBOR SREZA TUZLA

Broj: 04/34 - 15443/60
Tuzla, 6/2 - 1961 godine

Komisije za nacionalizaciju pri Narodnom odboru sreza Tuzla, u vijeću sastavljenom od Tanović Sabita, kao predsjednika vijeća, Memišević Nusrata i Lukanović Marjana kao članova vijeća rješavajući po žalbi protiv rješenja Komisije za nacionalizaciju pri Narodnom odboru opštine Gračanica broj 04/II-11 od 27/10 - 1960 godine uloženoj po džematskom odboru na osnovu čl. 1 i 27 Uredbe o postupku sprovođenja nacionalizacije na sjednici održanoj 6/2 - 1961 godine donijela je

R J E Š E N J E

- I. Poništava se rješenje Komisije za nacionalizaciju pri NOO-a Gračanica broj 04/II- 11 od 27/10 - 1960 godine.
- II. Ostavlja se u svojini ranijeg sopstvenika Vakuf džamije Gojselići iz Gračanice stanbena zgrada koja se sastoji od jednog jednosobnog stana i jedne prostorije koja je upisana u zk.ul.br. 761 k.č.br. 11/45 k.o. Gračanica,.

O b r a z l o ž e n j e

Rješenjem Komisije za nacionalizaciju pri NOO-a Gračanica nacionalizovana je zgrada u Gračanici - Drapnici opisana u dispozitivu ovog rješenja.

Protiv ovog rješenja uložena je žalba, kojom se traži da se predmetna zgrada u smislu propisa čl. 11 Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, izuzme ispod nacionalizacije. Žalba tvrdi, da je predmetna zgrada od ranije kupljena isključivo za stan imama - džamije koja je u neposrednoj blizini ove zgrade, te u koliko bi u buduću došao imam, da nebi mogao imati stana.

Žalba je osnovana.

Prema stanju u spisu radi se o stanbenoj zgradi, koja se nalazi u neposrednoj blizini džamije na Drapnicima zgrada se sastoji iz prizemlja iz koje je privremeno smještena čitaonica osnovne organizacije SFRN-a na spratu stanuje jedan službenik. Ako se u vidu imaju samo navedene okolnosti, jasno se dolazi do zaključka, da je zgrada kupljena samo u svrhu smještanja vjerskog službenika imama. Istina sada imam u njoj ne stanuje, jer ima svoju kuću, ali ako se ima u vidu činjenica, da je stanbeno pitanje i te kako teško, te u koliko bi došao drugi imam, taj onda nebi imao stana. Zato ova Komisija smatra, da je žalbeni navod u označenom smislu opravdan. Ako je u prizemlju predmetne zgrade sada smještena čitaonica, a na spratu neki službenik, to nije odlučujuća činjenica, da se zgrada nacionalizuje.

Pri svemu ovome treba imati u vidu propis čl. 11 Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta koji između ostalog govori,

Komisija za nacionalizaciju pri NOS Tuzla, u vijeću sastavljenom od Tanović Sabita, kao predsjednika vijeća, Memišević Nusreta i Lukanović Marjana kao članova vijeća rješavajući po žalbi protiv rješenja Komisije za nacionalizaciju NOO Gračanica broj 04/II od 27. oktobra 1960. godine uloženoj po džematskom odboru na osnovu čl. 1 i 27 Uredbe o postupku provođenja nacionalizacije na sjednici održanoj 6. 2. 1961. donijelo je

R j e š e n j e

I Poništava se rješenje Komisije za nacionalizaciju pri NOO Gračanica broj 04/II od 27. oktobra 1960. godine.

II Ostavlja se u svojini ranijeg sopstvenika Vakuf džamije Gojsalići iz Gračanice stambena zgrada koja se sastoji od jednog jednosobnog stana i jedne prostorije koja je upisana u z.k. ul. 761 k.č. br. 11/45 k. o. Gračanica.

O b r a z l o ž e n j e

Rješenjem Komisije za nacionalizaciju pri NOO-e Gračanica nacionalizovana je zgrada u Gračanici – Drafnići opisana u dispozitivu ovog rješenja.

Protiv ovog rješenja uložena je žalba kojom se traži da se predmetna zgrada u smislu propisa čl. 11 Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta izuzme ispod nacionalizacije. Žalba tvrdi da je spomenuta zgrada od ranije kupljena isključivo za stan imama džamije koja je u neposrednoj blizini ove zgrade, te ukoliko bi ubuduće došao imam da ne bi mogao imati stan.

Žalba je osnovana

Prema stanju u spisu radi se o stambenoj zgradi koja se nalazi u neposrednoj blizini džamije na Drafničima. Zgrada se sastoji iz prizemlja u kojem je privremeno smještena čitaonica osnovne organizacije SSRN-a, na spratu stanuje jedan službenik. Ako se u vidu imaju samo navedene okolnosti, jasno se dolazi do zaključka da je zgrada kupljena samo u svrhu smještaja vjerskog službenika – imama. Istina sada imam u njoj ne stanuje jer ima svoju kuću ali ako se ima u vidu činjenica da je stambeno pitanje i te kako teško te ukoliko

bi došao drugi imam taj onda nebi imao stana. Zato ova Komisija smatra da je žalbeni navod u označenom smislu opravdan. Ako je u prizemlju predmetne zgrade smještena čitaonica a na spratu neki službenik to nije odlučujuća činjenica da se zgrada nacionalizuje.

Pri svemu ovome treba imati u vidu propis čl. 11 Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta koji između ostalog govori da se ne nacionalizuju zgrade koje službe kao parohijski i drugi slični dvorovi, a to je kao stambena zgrada za smještaj vjerskog službenika obzirom na smisao navedenog propisa i na činjenicu da je zgrada namijenjena za takve svrhe, a da se danas u iste prostorije ne upotrebljava iz opravdanih razloga te onda po mišljenju Komisije nema razloga da se žalba ne usvoji.

Obzirom na ovakvo stanje stvari, kao i prizjedlog i mišljenje Komisije za vjerska pitanja pri NOS-a Tuzla ova Komisija smatra da je trebalo odlučiti kao u izreci ovog rješenja.

Predsjednik vijeća: Tanović Sabit

Dostavljeno:

Džematskom odboru Gračanica

Komisiji za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NR BiH

Sreskom javnom pravobranilaštvu Tuzla

Okružnom javnom tužilaštvu Tuzla

Narodni odbor opštine Gračanica

SUMMARY

Struggle of masjid boards in Gračanica for the nationalized vakuf property (In the wake of archival documents)

By gaining an insight into the original archival documents that originated during the work of the Commission for Nationalization in the Executive Council of NR BiH we found how the proprietors of the nationalized property which was taken from them on the basis of the Law on nationalization of leased buildings and building land from 1959 to 1963 fought to deny the expropriation of and retaining their property, or, if it is expropriated, to return it into their possession. In this paper, we show the transcription and facsimiles of the

three original documents that refer to the nationalization of property in the area of NLC Gračanica: the first is the report of the Head of the Department of Economics and Finance in Gračanica, submitted to the Commission for Nationalization of NR BiH in which he exposes the problems related to the claims of citizens about the problems of the registration of nationalized property and two

resolutions about the nationalized property and two resolutions about nationalized property that belonged to the vakufs of the mosques in Gornji Doborovci within the municipality of Gračanica, and the mosque Gojsalići in Gračanica, in the settlement Drafnići.

Keywords: Gračanica, Doborovci, the settlement Drafnići, nationalization, vakuf property.

